

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของ นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์ห่อถิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา

Synthesis of Research Related to The Learning Management in Thai Subject for Thinking Skills Development of Fundamental Education

Student : Meta Analysis and Content Analysis

ลาวัลย์ นกสามเมือง,¹ มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม² และรสวลี อักษรวงค์³

Lawan Noksammuang,¹ Maleerat Kajitnetitum² and Rosewalee Ugsornwong³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ระดับปริญญาโท ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย จำนวน 30 แห่ง และเป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2562 จำนวน 93 เล่ม ที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยในระดับดีขึ้นไป โดยใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ห่อถิมาณ เป็นการสังเคราะห์เชิงปริมาณโดยการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามวิธีของ Glass, McGraw and Smith และการสรุปองค์ความรู้เป็นการสรุปบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1 คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 93 เล่ม พบว่า 1) ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ปรากฏงานที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิสการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผลิตงานวิจัยใน ปี พ.ศ.2556 2) ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยปรากฏงานที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน กำหนดตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร จำนวนวิธีการจัดการเรียนรู้ 1 วิธี ตัวแปรตามเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ กำหนดตัวแปรตาม 3 ตัวแปร ใช้แหล่งข้อมูลจากตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม การเลือกตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดประชากร/ตัวอย่าง 40 คนขึ้นไป ใช้ระยะเวลา 15-19 ชั่วโมง และ ภาคเรียนที่ 2 ในการทดลอง 3) ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยปรากฏงานที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ ใช้แบบวัดความสามารถ/แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเอง แบบแผนการวิจัย The single Group Pre-Test Post Test Design สถิติพื้นฐานใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test

¹ นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ ลาวัลย์ นกสามเมือง อีเมลล์: lawan92370@gmail.com

รับเมื่อ 27 พฤษภาคม 2566 แก้ไข 30 พฤษภาคม 2566 ตอบรับเมื่อ 11 มิถุนายน 2566

2. ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $\bar{d} = 3.04$ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนมีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $\bar{d} = 4.39$ โดยเทคนิคการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงที่สุดในกลุ่มเทคนิคการสอน คือเทคนิคหมวกหกใบ มีค่าขนาดอิทธิพล $d = 5.30$

3. สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า มีวิธีการจัดการเรียนรู้ 5 วิธีการ คือ รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน และการสอนผสมผสาน

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการคิด การวิเคราะห์ข้อถกเถียง การวิเคราะห์เนื้อหา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the characteristics of research related to Thai language learning management to improve the thinking skills of students at the basic education level, 2) to analyze the magnitude of influence of Thai language learning management to improve the thinking skills of students at basic education level, 3) to summarize the body of knowledge gained from the synthesis of research on Thai language learning management. To develop the thinking skills of students at the basic education level. The research synthesized this time is a master's dissertation in higher education institutions in Thailand. It is an experimental research published from 2005 to 2019, 93 volumes that have been evaluated according to the criteria for assessing the quality of research at an improved level using the Research Quality Assessment Form and the Research Feature Record. Data analysis uses basic statistics to analyze meta-mantras. It is a quantitative synthesis by calculating the magnitude of influence according to the method of Glass, McGraw and Smith, and the summary of knowledge is a summary of the knowledge gained from the synthesis of research

The research findings were as follows:

1. Research features related to Thai language learning management to develop thinking skills of students at the basic education level. A total of 93 books were found 1) The researcher and printing aspect showed the largest number of studies in each area. Maharakham University, Master of Education in Curriculum and Teaching, produced research in 2013 2) The subject matter of the research appears the largest number studied in each area. Objectives for comparison Set directional hypotheses Use a blended learning management approach Define 1 independent variable, 1 number of learning management methods, and 1 dependent variable on critical thinking. Define 3 variables based on 3 variables, use data sources from 1 sample group, select samples by specific selection, using grade 3, assign a population/sample of 40 people or more. It takes 15-19 hours and the second semester to experiment. 3) In terms of information about data analysis and research results, the largest number of studies appeared in each area. as follows Use the Ability Assessment/Critical

Thinking Skills Assessment The single Group Pre-Test Post Test Design research scheme uses percentage, mean and standard deviation. Hypothesis test statistics using t-test.

2. The magnitude of the influence of Thai language learning management that affects the development of thinking skills of basic education students is the management of learning to develop critical thinking skills. The mean value of influence magnitude $\bar{d} = 3.04$ by means of teaching management of learning has the greatest effect on critical thinking. Average influence magnitude $\bar{d} = 4.39$ The teaching technique with the highest influence magnitude among teaching techniques is the six-hat technique with influence size $d = 5.30$.

3. Summarize the body of knowledge about Thai language learning management to develop thinking skills of students at the basic education level. In conclusion, there are 5 methods of learning management: teaching style, teaching method, teaching technique, teaching materials, and blended teaching

Keywords: Research Synthesis, Thai Language Learning Management, Thinking Skills, Meta Analysis, Content Analysis

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาคนให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ดังวิสัยทัศน์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้มนุษย์มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ ค่านิยม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 11)

ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพนั้นในส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียน การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหาในชีวิตจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะการคิดขั้นสูง (กระทรวงศึกษาธิการ 2546, น. 14) นอกจากนั้นตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ตามคำสั่งที่ 0208/18523 วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 เรื่องนโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ครูและผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมีจุดเน้นเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเรียนวิชาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการด้านคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ผู้เรียนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการร่วมมือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2555, น. 5) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จากการวิเคราะห์แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดในแต่ละช่วงชั้น

พบว่าระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 21-22) โดยกระบวนการคิดตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึงการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิดได้ดีต้องเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่บุคคลที่จะคิดได้ดีจะต้องมีความรู้ และประสบการณ์พื้นฐานในการคิด กระบวนการสอนภาษาจึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสารและมีทักษะการคิด นำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟังและการอ่านนำมาสู่การฝึกทักษะการคิดนำการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะ การเขียนต้องใช้กระบวนการคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์สู่การคิด และแสดงออกตามความคิดของตนเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสารที่จะนำมาวิเคราะห์และสามารถแสดงทรรศนะได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 62)

ในปัจจุบันปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีเป็นจำนวนมากจากการสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ในช่วงปี พ.ศ.2555-2562 พบว่า เรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการของครูผู้สอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีอยู่เป็นจำนวนมาก การศึกษาผลงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยและปริญญานิพนธ์ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาด้านการสอน การสังเคราะห์งานวิจัยจึงถือกำเนิดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาเป็นวิธีวิทยาในการแสวงหาคำตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากแหล่งข้อมูลเอกสารผลงานวิจัย วิธีการศึกษาก็อาจจะเป็นวิธีการทางสถิติหรือทางวิธีการเชิงคุณภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย 2542, น. 6)

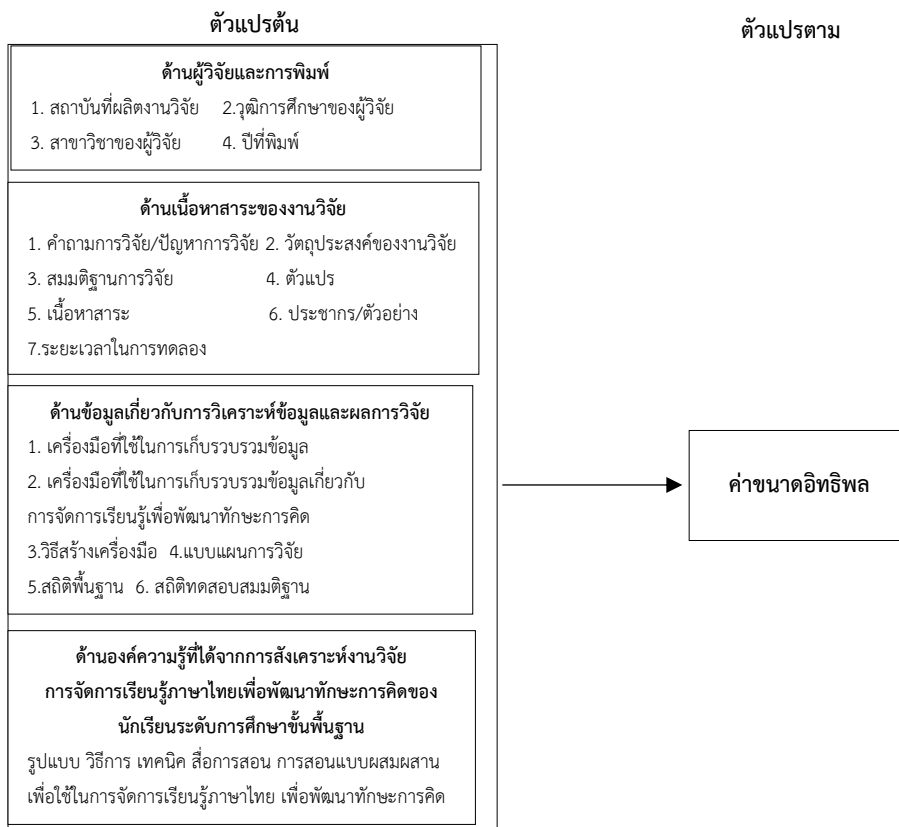
จากการศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา พบว่าประเด็นของการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ.2533-2562 พบว่ามีจำนวน 3 เล่ม ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ปีพ.ศ.2535-2540 ธวัช วันชูชาติ (2543) 2) สังเคราะห์วิทยานิพนธ์ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ในปี 2533-2545 ภักดี รักษาพันธุ์ (2457) 3) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทย : การวิเคราะห์ห่อภิมาน กรรณิการ์ แก่นเกษ (2562) แต่ยังไม่ปรากฏพบว่ามีงานวิจัย ที่สังเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยจำนวนมากและวิธีดำเนินการวิจัยมีลักษณะที่หลากหลายจึงสมควรที่นำมาสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปรวมเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์ห่อภิมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยขอบข่ายของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการใช้ทฤษฎีของรูปแบบ วิธีการ เทคนิค สื่อการสอน การสอนแบบผสมผสาน และกรอบมโนทัศน์ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง พัฒนาศาสตร์และการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสรุปความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเภทตัวแปรคุณลักษณะตามแนวคิดของนางลักษณ์ วิรัชชัย (2542, น. 97) แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ผู้วิจัยและการพิมพ์ 2) เนื้อหาสาระของงานวิจัย 3) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย และ 4) องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์ห่อถัก และค่าขนาดอิทธิพลอาศัยแนวคิด/ทฤษฎี ในการคำนวณค่าขนาดอิทธิพลของ Glass McGaw; & Smith (1981, p. 29) ซึ่งสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ระดับปริญญาโท ในสถาบันการศึกษาของประเทศไทย ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี 2548-2562 จำนวน 124 เรื่อง

2. ตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ระดับปริญญาโท ในสถาบันการศึกษาของประเทศไทย ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี 2548-2562 จำนวน 93 เรื่อง ซึ่งคัดเลือกจากประชากรที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย

เกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย

2.1 เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2548-2562

2.2 เป็นงานวิจัยที่สามารถสืบค้นฉบับสมบูรณ์ (Full text) ที่พิมพ์เผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ที่ URL <http://dcms.thailis.or.th>

2.3 เป็นงานวิจัยที่มีการรายงานข้อมูลค่าสถิติพื้นฐาน และ/หรือเป็นสถิติที่นำมาจากการทดสอบนัยสำคัญที่เพียงพอต่อการนำไปใช้คำนวณค่าขนาดอิทธิพล

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย 4 ด้าน

1. ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์
2. ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย
3. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย
4. ด้านองค์ความรู้ของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม : ค่าขนาดอิทธิพล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยปรับปรุงมาจากงานวิจัยของนางลักษณ วิรัชชัย (2545, น. 180) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า $S-CVI/Ave = .97$ ซึ่งเป็นเกณฑ์อยู่ในระดับดี และผลการตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้บันทึก 3 ท่าน สอดคล้องดีมาก

2. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จากงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาหลายละเอียดที่ใกล้เคียงกันในการสร้างแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย จากงานวิจัยของอุทุมพร พันธุภูมิ (2555, น. 110-114) เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา : โดยการวิเคราะห์อภิธาน และงานวิจัยของวรณัฐ ศรีเพชร (2559, น. 81-84) เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับประถมศึกษา การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ .95 ซึ่งเป็นเกณฑ์อยู่ในระดับดี และผลการตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้บันทึก 3 ท่าน สอดคล้องดีมาก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 สํารวจงานวิจัย ประเภทวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิตขึ้นไป โดยสืบค้นจากเอกสารรวบรวมบทความ บัญชีรายชื่อของงานวิจัย และสืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย จากเว็บไซต์ <http://tdc.thailis.or.th>

5.2 ประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิตทุกเล่มแล้วคัดเลือกนำมาสังเคราะห์เฉพาะวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ที่มีผลการประเมินคุณภาพ อยู่ในระดับดีขึ้นไปเท่านั้น

5.3 ใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของงานวิจัยที่ได้ระดับคุณภาพ ทุกเล่ม โดยใช้การจดบันทึกผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และจัดกลุ่มประเภทของงานวิจัยแต่ละเล่ม โดยจัดตามลักษณะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5.4 จำแนกวิทยานิพนธ์ที่จะนำมาสังเคราะห์ตามประเภทของงานวิจัย และพิจารณาคัดเลือกวิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ งานวิจัยเชิงทดลอง

5.5 ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของขนาดอิทธิพล ของงานวิจัยเชิงทดลองที่จะนำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณ

5.6 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยและการพิมพ์ 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อถัก ตามสูตรของ Glass McGaw & Smith (1981, p. 29)

6.3 ตอนที่ 3 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปบรรยายองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 93 เล่ม พบว่า 1) ผู้วิจัยและการพิมพ์ปรากฏจำนวนที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิสการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผลงานวิจัยใน ปี พ.ศ.2556 2) เนื้อหาสาระของงานวิจัยปรากฏจำนวนที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน กำหนดตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร จำนวนวิธีการจัดการเรียนรู้ 1 วิธี ตัวแปรตามเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ กำหนดตัวแปรตาม 3 ตัวแปร ใช้แหล่งข้อมูลจากตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม การเลือกตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดประชากร/ตัวอย่าง 40 คน ขึ้นไป ใช้ระยะเวลา 15-19 ชั่วโมง และภาคเรียนที่ 2 ในการทดลอง 3) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยปรากฏจำนวนที่ศึกษามากที่สุดแต่ละด้าน ดังนี้ ใช้แบบวัดความสามารถ/แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเอง แบบแผนการวิจัย The single Group Pre-Test Post Test Design สถิติพื้นฐานใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $d = 3.04$ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนมีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $d = 4.39$ โดยเทคนิคการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงที่สุดในกลุ่มเทคนิคการสอน คือเทคนิคหมวกหกใบมีค่าขนาดอิทธิพล $d = 5.30$

ตอนที่ 3 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีการจัดการเรียนรู้ 5 วิธีการ คือ รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน และการสอนผสมผสาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด 1) ผู้วิจัยและการพิมพ์ สถาบันที่ผลิตงานวิจัยจำนวนมากที่สุดจากสถาบัน 30 แห่ง ที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัย คือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื่องจากจำนวนมหาวิทยาลัยจากสถาบันราชภัฏ มีจำนวนมากกว่สถาบันอุดมศึกษาสังกัดอื่น ผลการวิจัยพบว่าวุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) จึงมีจำนวนมากที่สุด สาขาวิชาที่มีการศึกษามากที่สุด คือ หลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นสาขาที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษา ปีที่พิมพ์เผยแพร่มากที่สุด ปี พ.ศ.2556 สอดคล้องกับจรัสศักดิ์ ยาโน (2553, น. 95) ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ งานวิจัยส่วนใหญ่มาจากสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สถาบันที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้งนี้ อาจเนื่องจากกลุ่มของผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เพื่อพัฒนาตนเองในวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษาต่อในด้านการศึกษ โดยเฉพาะในสาขาหลักสูตรและการสอน 2) เนื้อหาสาระของงานวิจัย พบว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยส่วนใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะต้องมีการจัดกระบวนการโดยใช้รูปแบบการสอน วิธีสอน สื่อ เทคนิคการสอน ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552, น. 9-10) อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่จะนำพาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว อีกทั้งต้องมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักการจัดการเรียนรู้มาใช้ได้อย่างเหมาะสม การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเป้าหมายการเรียนรู้ ตลอดจนใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การตั้งสมมติฐานของงานวิจัยส่วนใหญ่ ตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง อาจเนื่องมาจากงานวิจัยส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงทดลองจึงมีการตั้งสมมติฐานและเป็นการศึกษาหนึ่งกลุ่มเปรียบเทียบกับก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อให้เห็นประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบผสมผสาน (อาภรณ์ ใจเที่ยง 2540, น. 134) วิธีสอนแบบผสมผสานเป็นการสอนที่ผู้สอนนำวิธีการสอนที่หลายวิธีมาผสมผสานกันเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด จำนวนตัวแปรอิสระที่งานวิจัยกำหนดมากที่สุด 1 ตัวแปร ตัวแปรตามส่วนใหญ่คือ การคิดวิเคราะห์ จำนวนตัวแปรตามมีการกำหนดมากที่สุดคือ 3 ตัวแปร แหล่งข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ ตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ งานวิจัยที่ศึกษาวิจัยตัวอย่าง 1 กลุ่ม การเลือกตัวอย่าง ส่วนใหญ่ คือ การเลือกแบบเจาะจง การกำหนดสัดส่วนของตัวอย่างจากประชากร โดยผู้วิจัยเป็นการกำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง อาจเนื่องจากมีความสะดวกไม่ซับซ้อนง่ายต่อการปฏิบัติและได้กลุ่มเป้าหมาย

ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษา ระดับชั้นของตัวอย่างที่มีการทดลองมากที่สุด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นดังกล่าว เป็นนักเรียนกลุ่มสุดท้ายในการศึกษาภาคบังคับการพัฒนาการคิดของนักเรียนในช่วงชั้นนี้จึงเป็นกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดต่าง ๆ มาในช่วงชั้นหนึ่งแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ 2552, น. 1) สรุปทักษะการคิดวิเคราะห์จากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น จำนวนประชากร/ตัวอย่าง คือ 40 คน ขึ้นไปทำการศึกษามากที่สุดเนื่องมาจากการวิจัยต้องมีตัวอย่างหรือประชากรให้เหมาะสมซึ่งส่วนใหญ่ใช้ นักเรียนแต่ละห้องเป็นประชากรหรือตัวอย่าง ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลองส่วนใหญ่ คือ 15-19 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ทำการทดลองส่วนใหญ่ คือ ภาคเรียนที่ 2 สอดคล้องกับ ศิริพร ขำขันมะลี (2559, น. 123-124) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน งานวิจัยส่วนใหญ่มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยแบบมีทิศทาง ศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวอย่าง โดยมีการกำหนดตัวอย่างเองโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวนตัวอย่างที่ใช้มากที่สุดคือ 1 กลุ่ม จำนวน 31-60 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบแผนการวิจัยที่ใช้มากที่สุด คือ Randomized One Group Pretest – Posttest Design ระยะเวลาในการทดลอง 10-20 ชั่วโมง จำนวนตัวแปรอิสระที่ศึกษา 1 ตัวแปร 3) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มากที่สุดคือแบบวัดความสามารถ/แบบวัดทักษะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ส่วนใหญ่คือ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากตัวแปรตามในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์คือ การพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงทำให้มีการใช้แบบวัดความสามารถ/แบบวัดทักษะการคิดซึ่งเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด แบบแผนการวิจัยแบบ The single Group Pre-Test Post Test Design มากที่สุด สถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุด ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชุม ศรีสะอาด 2545, น. 101) สถิติทดสอบสมมติฐาน ส่วนใหญ่ใช้ t-test ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงนิยมใช้สถิติ t-test ในการทดสอบสมมติฐาน สอดคล้องกับ ชฎาภา บรรพพงศ์ (2550, น. 111-116) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ห่อถักมาน ประเภทของงานวิจัยมากที่สุด คือ งานวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเลือกตัวอย่างการสุ่มอย่างง่ายถูกนำมาใช้มากที่สุด ตัวอย่างที่พบมากที่สุดเป็นผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพบว่า มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย มากที่สุด สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t-test

2. วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $\bar{d} = 3.04$ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนมีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล $\bar{d} = 4.39$ โดยเทคนิคการสอนที่มีค่าขนาดอิทธิพลสูงที่สุดในกลุ่มเทคนิคการสอน คือ เทคนิคหมวกหกใบมีค่าขนาดอิทธิพล $d = 5.30$ สอดคล้องกับอรรพวง มุงคุลดา (2556, น. 165-178) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการวิเคราะห์ห่อถักมาน งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์คือ งานวิจัยเชิงปริมาณแยกเป็นงานวิจัยเชิงทดลองและงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญาานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัยโดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการสำรวจงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยสรุปดังนี้ แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นของ Watson and Glaser แหล่งที่มาของตัวอย่างมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานมากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ทำการศึกษามากที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้ ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (เอกสิทธิ์ ปิยะแสงทอง 2555, น. 98) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดสำหรับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาการคิด และศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่มุ่งพัฒนาการคิดโดยแยกตามกลุ่มตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านลักษณะของงานวิจัย ตัวแปรด้านสาระของงานวิจัย และตัวแปรด้านวิธีวิทยาการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีจำนวนมากที่สุด

3. องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า มีวิธีการจัดการเรียนรู้ 5 วิธีคือ 1) รูปแบบการสอน มีการใช้รูปแบบการสอนที่เน้นด้านพุทธิพิสัย ทักษะกระบวนการและการบูรณาการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 2) วิธีสอน ใช้วิธีสอนที่มีการใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) เทคนิคการสอน มีการใช้เทคนิคมาใช้ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนส่งผลให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีความหมาย 4) สื่อการสอน มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงทักษะกระบวนการคิดต่าง ๆ 5) การสอนผสมผสาน มีการผสมผสานการสอนระหว่างการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไปนำมาใช้บูรณาการร่วมกันในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน สรุปองค์ความรู้ของงานวิจัยแต่ละเล่มที่นำมาสังเคราะห์ มีการนำรูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน สื่อการสอน และการสอนผสมผสานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแต่ละด้านโดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะบริบทที่แตกต่างกัน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ ศุกระเสถณี (2562, น. 171-176) ผลการสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัย พบว่า ด้านวิธีสอน เป็นการนำวิธีสอนที่ได้รับการวิจัยพัฒนา และปรับปรุงจนมีความน่าเชื่อถือและมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ด้านสื่อการเรียน/การสอน ใช้สื่อการเรียน/การสอนที่น่าสนใจและมีความหลากหลายร่วมกับนวัตกรรมด้านอื่น ๆ ด้านเทคนิคการสอน ใช้การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการนวัตกรรมเทคนิคการสอนกับนวัตกรรมการสอนอื่น ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น ด้านรูปแบบการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในเรื่องรูปแบบและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรม/โปรแกรม ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม/โปรแกรมที่เน้นกระบวนการคิด และกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มแต่ควร มีการพัฒนาหรือปรับปรุงกิจกรรมให้เกิดความแปลกใหม่และหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรูปแบบการสอน วิธีสอน สื่อการสอน เทคนิคการสอน การสอนแบบผสมผสาน สำหรับให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน สามารถเลือกวิธีการต่าง ๆ นำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในแต่ละด้านได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ อาทิ ขนาดตัวอย่าง เนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน สภาพแวดล้อม บริบทโรงเรียนต่าง ๆ ว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นสารสนเทศที่มีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนมีวิธีในการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการคิดแต่ละทักษะดังนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ใช้การสอนแบบผสมผสาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณใช้รูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการ การคิดเชิงสร้างสรรค์ใช้รูปแบบการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ การคิดแก้ปัญหาใช้การสอนแบบผสมผสาน การคิดอย่างมีเหตุผลใช้รูปแบบการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ การคิดเชิงระบบใช้รูปแบบการสอนที่เน้นพัฒนาพุทธิสัย และ การคิดเชิงมนทัศน์ ใช้รูปแบบการสอนที่เน้นพัฒนาพุทธิสัย ดังนั้นครูผู้สอน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการวิเคราะห์วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทเนื้อหาที่จัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสังเคราะห์ตัวแปรอื่น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจ ความคงทน ความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ได้
2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่พัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนในรายวิชาอื่น ๆ เช่น สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เป็นต้น และควรศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับปฐมวัย ระดับอุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาพิเศษ เป็นต้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดเชิงมนทัศน์ การคิดสังเคราะห์ การคิดประเมินค่า เป็นต้น เพื่อที่จะได้รูปแบบการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องและมีประสิทธิภาพ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

บรรณานุกรม

- กรรณิกักร แก่นเกษ. (2562). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา : การวิเคราะห์ห่อภิมาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2555). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรัชศักดิ์ ยาโน. (2553). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์ห่อภิมาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชฎาภา บรรพพงศ์. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ทศวรรษ คำทองสุข. (2550). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ: การวิเคราะห์ห่อถักและกรณีศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธวัช วันชูชาติ. (2543). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ระหว่างปีการศึกษา 2535-2540*. นครสวรรค์: สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ห่อถัก : Meta-analysis*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). *กระบวนการปฏิรูปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน*. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภักดี รักษาพันธุ์. (2547). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ในปี 2533-2545*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วรรณุช ศรีเพชร. (2559). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริพร ชำขันมะลี. (2559). *การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการวิเคราะห์ห่อถัก*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริลักษณ์ ศุกระเสณ. (2562). *การวิเคราะห์ห่อถักการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อรรณ มงคลดา. (2556). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการวิเคราะห์ห่อถัก*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทุมพร จามรمان. (2531). *การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร พันธุ์มณ. (2555). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา : โดยการวิเคราะห์ห่อถัก*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เอกสิทธิ์ ปิยะแสงทอง. (2555). *การวิเคราะห์ห่อถักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิดสำหรับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Glass, Gene V, B. MaGaw and M. L. Smith. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly hills: Sage Publications.